

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne N., so sídlom v B., proti žalovaným : 1/ D. L., bývajúcemu v Z., 2/ B. K., bývajúcemu v Č., 3/ C. I., bývajúcemu v Č., 4/ E. I., bývajúcej v Č., 5/ J. S., bývajúcemu v Č., 6/ M. S., bývajúcej v Č., 7/ A. P., bývajúcej v Č., 8/ V. I., bývajúcemu v Č., 9/ J. E., bývajúcemu v Č., 10/ P. K., bývajúcej v Č., 11/ V. S., bývajúcej v Č., 12/ A. B., bývajúcej V., 13/ R. I., bývajúcej v Č., 14/ V. P., bývajúcej v Č., 15/ I. K., bývajúcemu v Č., 16/ H. B., bývajúcej v Č., 17/ M. I., bývajúcemu v Č., 18/ A. B., bývajúcej v Č., 19/ A. Š., bývajúcemu T., 20/ J. L., bývajúcemu V., 21/ M. B., bývajúcej T., 22/ M. R., bývajúcemu v Č., 23/ A. K., bývajúcej v Č., 24/ J. G., bývajúcemu v Č., 25/ J. M., bývajúcemu Š., 26/ M. O., bývajúcej v Č., 27/ H. I., bývajúcej v Č., 28/ E. I., bývajúcej v Č., 29/ A. B., bývajúcej v Č., 30/ V. T., bývajúcemu v Č., 31/ M. T., bývajúcej v Č., 32/ S. I., bývajúcemu v Z., 33/ J. I., bývajúcemu v Č., 34/ M. B., bývajúcej v Č., 35/ I. I., bývajúcemu v Č., 36/ I. R., bývajúcej v Z., 37/ Ľ. U., bývajúcemu v Č., 38/ A. K., bývajúcej v Č., 39/ Z. D., bývajúcej v Č., 40/ A. N., bývajúcej v Č., 41/ A. K., bývajúcej v Č., 42/ V. H., bývajúcej v Č., 43/ B. V., bývajúcej v Č., 44/ T. Š., bývajúcemu v Z., 45/ J. U., bývajúcemu v Č., 46/ M. M., bývajúcej v Č., 47/ J. I., bývajúcemu v Č., 48/ A. K., bývajúcej v Č., 49/ P. K., bývajúcemu v Č., 50/ P. D., bývajúcej v Č. 112, 51/ P. B., bývajúcej v Č., 52/ J. Š., bývajúcemu v Č., 53/ M. K., bývajúcej v Č., 54/ Š. J., bývajúcemu v Č., 55/ J. K., bývajúcemu J., 56/ V. V., bývajúcemu v B., 57/ A. U., bývajúcej v Č., 58/ C. L., bývajúcemu v Č., 59/ T. H., bývajúcej v Č., 60/ M. K., bývajúcej v Č., 61/ J. U., bývajúcemu v Č., 62/ A. L., bývajúcej v Č., 63/ A. C., bývajúcej v Č., 64/ J. Š., bývajúcemu v Č., 65/ J. G., bývajúcej v Č., 66/ V. M., bývajúcemu v Č., 67/ M. M., bývajúcej v Č., 68/ V. S., bývajúcej v Č., 69/ A. N., bývajúcej v Č., 70/ E. D., bývajúcej v Č., 71/ M. B., bývajúcej v Č., 72/ J. B., bývajúcemu v Č., 73/ J. K., bývajúcemu v Č., 74/ J. M., bývajúcemu v Č., 75/ M. S., bývajúcej v Č., 76/ V. V., bývajúcej v Č., 77/ Z. B., bývajúcej v Č., 78/ P. B., bývajúcej v Č., 79/ I. K., bývajúcej v Č., 80/ I. K., bývajúcej v Č., 81/ J. Š., bývajúcemu v Č., 82/ A. K., bývajúcej T., 83/ A. P., bývajúcej v Č., 84/ A. D., bývajúcej v Č., 85/ V. C., bývajúcemu v Č., 86/ M. C., bývajúcej v Č., 87/ M. Š., bývajúcej v Č.,

88/ A. H., bývajúcej v Č., 89/ I. U., bývajúcej v Č., 90/ M. U., bývajúcemu v Č., 91/ V. H., bývajúcej v Č., 92/ J. Š., bývajúcemu v Z., 93/ J. O., bývajúcej v Č., 94/ J. O., bývajúcemu v Č., 95/ P. V., bývajúcej v Č., 96/ J. T., bývajúcemu v Č., 97/ M. Š., bývajúcemu v Č., 98/ A. K., bývajúcej v Č., 99/ A. V., bývajúcej v Č., 100/ A. B., bývajúcej v Č., 101/ J. S., bývajúcemu v Č., 102/ F. E., bývajúcemu v B., 103/ D. H., bývajúcej v Č., 104/ J. Š., bývajúcemu v Č., 105/ M. Š., bývajúcej v Č., 106/ M. K., bývajúcemu v Z. a M. K., bývajúcej v Z., 107/ J. K., bývajúcemu v Č., 108/ F. I., bývajúcej v Č., 109/ J. B., bývajúcemu v Č., 110/ S. U., bývajúcemu v Č., 111/ M. J., bývajúcej v Č., 112/ J. Š., bývajúcemu v L., 113/ I. K., bývajúcemu v Č., 114/ J. S., bývajúcemu v Č., 115/ D. K., bývajúcej v N., 116/ R. U., bývajúcej v T., 117/ M. Ď., bývajúcej v K., 118/ M. K., bývajúcemu V., 119/ I. C., bývajúcej v T., 120/ E. K., bývajúcej v Z., 121/ J. I., bývajúcemu T., 122/ J. G., bývajúcemu T., 123/ V. Š., bývajúcemu T., 124/ M. B., bývajúcej T., 125/ J. Š., bývajúcemu H., 126/ M. U., bývajúcej v N., 127/ A. B., bývajúcej T., 128/ M. Š., bývajúcej T., 129/ I. P., bývajúcej v T., 130/ C. I., bývajúcemu v N., 131/ M. H., bývajúcej v Z., 132/ J. D., bývajúcemu T., 133/ M. M., bývajúcemu v N., 134/ L. K., bývajúcej v Z., 135/ M. D., bývajúcej T., 136/ M. Š., bývajúcej v N., 137/ P. B., bývajúcej T., 138/ B. Š., bývajúcej v Č., 139/ C. K., bývajúcemu T., 140/ I. K., bývajúcemu T., 141/ V. Z., bývajúcemu v Z., 142/ J. Z., bývajúcemu T., 143/ M. K., bývajúcej vo Z., 144/ M. N., bývajúcej V., 145/ M. Š., bývajúcej v L., 146/ L. H., bývajúcemu L., 147/ E. Š., bývajúcej V., 148/ M. L., bývajúcej v M., 149/ A. R., bývajúcej T., 150/ M. V., bývajúcej T., 151/ T. L., bývajúcej v Z., 152/ J. K., bývajúcemu V., 153/ Š. Š., bývajúcej v B., 154/ M. L., bývajúcej v Č., 155/ L. M., bývajúcemu v L., 156/ O. M., bývajúcemu v L., 157/ J. D., bývajúcemu T., 158/ M. V., bývajúcej v Z., 159/ J. K., bývajúcemu v L., 160/ A. T., bývajúcej v Č., 161/ M. K., bývajúcej v Č., 162/ M. S., bývajúcej Č., 163/ E. Š., bývajúcej v Č., 164/ M. Š., bývajúcej T., 165/ T. I., bývajúcemu B., 166/ M. B., bývajúcemu v B., 167/ J. I., bývajúcemu v Č., 168/ J. I., bývajúcemu v B., 169/ M. G., bývajúcej v Č., o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 138/2012 a na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 7 NcC 565/2012, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Nitre z prejednávania a rozhodovania tejto veci, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Nitre JUDr. E. M., JUDr. S. S., JUDr. S. Z., JUDr. V. P., JUDr. R. P., JUDr. B. M., JUDr. M. H., JUDr. V. N., JUDr. L. G., JUDr. J. P., JUDr.

M. P., JUDr. D. P., Mgr. I. V., JUDr. V. S., JUDr. K. M., JUDr. D. H., JUDr. I. D., JUDr. A. K., PhD., JUDr. R. G., JUDr. P. P., JUDr. E. H., JUDr. J. B., JUDr. P. L., Mgr. E. N., JUDr. D. K., JUDr. V. T., PhD., JUDr. D. V., JUDr. M. M., JUDr. J. V., JUDr. Z. M., JUDr. Ľ. M., PhD., Mgr. A. N., JUDr. Ľ. K., JUDr. S. L., JUDr. I. K., JUDr. J. B., JUDr. Š. H. **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 138/2012 a na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 7 NcC 565/2012.

Prejednávanie a rozhodovanie tejto veci (veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 138/2012) až do jej právoplatného skončenia sa prikazuje **Krajskému súdu v Žiline**.

O d v ô v o d n e n i e

V konaní, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 138/2012 o určenie vlastníckeho práva, oznámili sudcovia Okresného súdu Nitra, že sú u nich dané dôvody, pre ktoré sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 O.s.p. a § 15 O.s.p.).

O tom, či sudcovia Okresného súdu Nitra sú v tejto veci vylúčení z prejednávania a rozhodovania, mal rozhodnúť Krajský súd v Nitre ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.) v konaní sp. zn. 7 NcC 565/2012. Pretože podľa oznámenia sudcov Krajského súdu v Nitre sú u nich dané dôvody vylučujúce sudcu z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 O.s.p. a § 15 O.s.p.), bol spis predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Nitre (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť oznámenia sudcov (§ 15 O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o nezáujatosti.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezáujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca.

Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadŕžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97). Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie

nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Vo výroku tohto uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú uvedení sudcovia Krajského súdu v Nitre, ktorí sa vyjadrili tak, že majú k žalovanému 107/J. K. (tiež sudcovi Okresného súdu Nitra) bližší osobný – priateľský vzťah, pri ktorých dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru o existencii skutočnosti, ktorá je relevantná

z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., a ktorá ich vylučuje z prejednávania a rozhodovania v danej veci.

Z dôvodov vyššie uvedených rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudcovia uvedení vo výrokovej časti tohto uznesenia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Vzhľadom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že tu nastala procesná situácia, na ktorú dopadá § 12 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa. Vzhľadom na to prikázal vec až do jej právoplatného skončenia Krajskému súdu v Žiline.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok

V Bratislave 23. mája 2013

JUDr. Ladislav Górász, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová